

APSTIPRINĀTS
ar Izglītības un zinātnes ministrijas
2005.gada 6.jūlija
rīkojumu Nr. 505

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0302

Profesija

Kontaktmetinātājs

Kvalifikācijas līmenis

2

Nodarbinātības apraksts

Kontaktmetinātājs strādā metālapstrādes un mašīnbūves uzņēmumos, būvfirmās un citos tautsaimniecības uzņēmumos, kuru darbība saistīta ar metālizstrādājumu, to konstrukciju un mehānismu izgatavošanu, lietošanu vai remontu, kā arī var veikt individuālo darbu. Kontaktmetinātājs veic tērauda un alumīnija vai to sakausējumu detaļu, mezglu un konstrukciju metināšanu.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Sagatavot kontaktmetināšanas posteņa mašīnu metināšanai.	1.1. Veikt darba vietas organizāciju. 1.2. Atvērt ūdens un saspīestā gaisa ventiļus. Pārbaudīt ūdens tecēšanu un saspīestā gaisa spiedienu. 1.3. Pārbaudīt kontaktmetināšanas elektrodu formu un tīrību. Nomainīt neatbilstošas formas un tīrības elektrodus. 1.4. Iestatīt un pārbaudīt metināšanas režīmus.
2. Sagatavot metālu metināšanai.	2.1. Noteikt metāla metināmību saskaņā ar sertifikātā norādīto ķīmisko sastāvu. 2.2. Sagatavot instrumentus (atslēgas, skrūvgriežus, plakanvīles, plakanšāberi, tērauda stieples suku metāla tīrīšanai, aizzīmēšanas adatu). 2.3. Pārbaudīt tērauda plēves noņemšanas kvalitāti vai alumīnija un to sakausējumu oksīdkārtas noņemšanas kvalitāti. 2.4. Salikt detaļas kontaktmetināšanai (iespīlēšanas ierīcēs un/vai pieķert).
3. Veikt dažādu savienojumu kontaktmetināšanu.	3.1. Izvēlēties kontaktmetināšanas režīmus saskaņā ar kontaktmetināšanas procedūras specifikāciju un ieregulēt tos. 3.2. Veikt kontaktpunktmetināšanu uz stacionāras kontaktmašīnas. 3.3. Veikt kontaktmetināšanu ar punktmetināšanas knaiblēm. 3.4. Veikt sadurkontaktmetināšanu ar pretestībmašīnu. 3.5. Veikt sadurkontaktmetināšanu ar apkausešanas mašīnu.
4. Veikt vizuālo metināto savienojumu kvalitātes pārbaudi.	4.1. Pārbaudīt vizuāli ar šabloniem un bīdmēru punktu diametru, soli starp punktiem, sadurmetināšanas detaļu sarukumu. 4.2. Pārbaudīt vizuāli plaisas, poras, pārāk dziļus punktu iedobumus, nesakusumus, šļakatas. 4.3. Pārbaudīt vizuāli sadurkontaktmetināšanas savienojuma sarukuma lielumu, plaisas, poras, nesakusumus.
5. Lietot tehnisko dokumentāciju.	5.1. Lasīt kontaktmetināšanas savienojumu un konstrukciju rasējumus. 5.2. Sastādīt vienkāršu detaļu un konstrukciju skices. 5.3. Ievērot Eiropas standartizācijas komitejas standartus metināto savienojumu apzīmēšanai. 5.4. Strādāt ar metināšanas procedūras specifikāciju.
6. Ievērot darba aizsardzības un ugunsdrošības noteikumus.	6.1. Ievērot darba drošības un ugunsdrošības noteikumus (darbs ar traukiem, kuros glabājušies viegli uzliesmojoši šķidrumi, paaugstinātas ugunsbīstamības telpās). 6.2. Ievērot elektrodrošības noteikumus. 6.3. Sniegt pirmo palīdzību nelaimes gadījumos.

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

- **Organizatoriskie** – nav.
- **Fizikālie** – paaugstināts trokšņu līmenis, fiziska pārslodze (darbs nemainīgā stāvoklī telpā).
- **Bioloģiskie** – nav.
- **Ķīmiskie** – metināšanas aerosoli, putekļi; kaitīgi gāzu izdalījumi.

Īpašās prasības uzdevumu veikšanai

- vecums ne jaunāks par 18 gadiem (uzsākot patstāvīgu darbu);
- A (II kvalifikācijas grupa elektrodrošībā).

Prasmes

Kopīgās prasmes nozarē	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes/spējas
<ul style="list-style-type: none"> Noteikt metāla grupu, novērtēt metināmību. Strādāt ar kontroles un mērinstrumentiem (šabloniem, bīdmēru). Lasīt rasējumus. Sastādīt vienkāršu detaļu un konstrukciju skices. Ievērot darba drošības, elektrodrošības, ugunsdrošības un vides aizsardzības noteikumus. 	<ul style="list-style-type: none"> Regulēt metināšanas darba režīmus. Metināt kontaktsavienojumus ar punktkontaktmašīnām, punktmetināšanas knaiblēm, sadurkontaktmetināšanas mašīnām ar pretestību vai apkausēšanu. Noteikt vizuāli metināto savienojumu defektus, novērtēt un novērst tos. 	<ul style="list-style-type: none"> Komunicēšanās spējas. Spēja strādāt komandā. Pārbaudīt sava darba rezultātu. Organizēt savu darba vietu. Spēja pašizglīties. Sniegt pirmo palīdzību nelaiemes gadījumos. Radoša pieeja darbam.

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Pielietošana
Profesionālā terminoloģija			
Profesionālā terminoloģija svešvaloda			
Aritmētikas pamatdarbības			
Trigonometrijas pamati			
Mehānikas pamatzināšanas fizikā			
Elektrības pamatzināšanas fizikā			
Elektrotehnikas pamati			
Elektrodrošība			
Pamatzināšanas neorganiskajā ķīmijā			
Materiālu mācības pamati			
Rasēšanas pamati			
Kontaktmetināšanas iekārtas, aparatūra un aprīkojums			
Kontaktmetināšanas darbu tehnoloģija			
Darba drošības, ugunsdrošības un vides aizsardzības noteikumi			
Datoru lietošanas pamati			
Lietišķās saskarsmes pamati			

Profesijas standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

- Ojārs Pētersons**, docents, Latvijas Jūras Akadēmija;
- Ilgonis Ruņģis**, direktora vietnieks, MMEC metodiķis, Rīgas 3. arodskola;
- Jānis Jansons**, direktora vietnieks, MMEC metodiķis, Rīgas 3. arodskola;
- Jānis Andersons**, prezidents, Latvijas metināšanas speciālistu asociācija (LMSA);
- Vilnis Rantiņš**, valdes priekšsēdētājs, Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecības uzņēmēju asociācija.

Konsultanti:

- Sandra Bidzāne**, IZM Profesionālās izglītības centrs, Izglītības satura daļas vadītāja.

Eksperti:

- E. Egle** - Latvijas Darba devēju konfederācijas ģenerāldirektore;
- A. Drozdovs** – A/S „Daugavpils lokomotīvu remonta rūpnīca” galvenais tehnologs;
- B. Ābiķe** – VAS „Latvijas dzelzceļš” personāla direktore.